

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **O. T.**, zastoupeného advokátkou Mgr. Irenou Zelenkovou, se sídlem nám. W. Churchilla 2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2004, sp. zn. 62 Az 10/2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky Mgr. Ireny Zelenkové **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 13. 1. 2004, č. j. OAM-68/VL-20-16-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá

nesprávné posouzení právní otázky, nedostatečnou oporu rozhodnutí ve spise, zmatečnost řízení a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti.

Stěžovatel shledává v dosavadním řízení o udělení azylu vážná pochybení všech orgánů, když prý Krajský soud v Ostravě posoudil jeho věc v rozporu se zákonem o azylu. Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

V doplnění kasační stížnosti pak stěžovatel uvádí, že krajský soud dostatečně neprozkoumal a nezohlednil všechna tvrzení uváděná v jeho žalobě, zejména se dostatečně nezabýval tím, že měl sice potíže s věřiteli, avšak policie v jeho zemi původu nereagovala na jeho výzvu k řešení. Stěžovatel tuto její pasivitu přisuzuje své příslušnosti k určité sociální skupině a tvrdí, že kdyby patřil k jiné sociální skupině, policejní orgány by mu pomoc poskytly. Stěžovatel byl v dané době nezaměstnaný a jeho situace byla poměrně tíživá. Krajský soud tyto skutečnosti nezohlednil a jeho rozhodnutí je tedy nezákonné.

Žalovaný ve svém vyjádření pouze odkazuje na obsah správního spisu a domnívá se, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatel měl ve své vlasti potíže s věřiteli a ekonomické problémy, s nimiž mu státní orgány nepomohly. Jeho problémy se soukromými osobami ovšem nejsou azylově relevantním důvodem. Proto žalovaný navrhuje, aby byla stěžovatelova kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 8. 1. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že si stěžovatel na Ukrajině půjčil 10 000 USD na podnikání, koupil za ně společně se svým společníkem zboží, bandité jim je však vzali, takže nemohl zaplatit dluh, když jej po něm chtěl věřitel zpět. Pak přišli jiní bandité, zbili ho a přikázali mu dluh do týdne zaplatit pod pohrůžkou zabití. Obrátil se na policii, která mu ale odmítla pomoci. Z obav o život proto opustil Ukrajinu a odjel do ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 12. 1. 2004. I z tohoto pohovoru vyplývá, že uprchl z Ukrajiny z obav před vyděrači, uvedl podrobnosti toho, jak mu bylo vyhrožováno, a upřesnil, že mu policisté řekli, že je to jeho problém, který si má vyřešit sám. Do ČR přijel na základě víza platného po dva týdny, poté zde již pobýval nelegálně.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 13. 1. 2004 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť shledal, že stěžovatel neuváděl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný v tomto rozhodnutí uvedl, že stěžovatel podal žádost o azyl z důvodu strachu ze zabití kvůli nemožnosti splatit dluh a také z důvodu neschopnosti vydělat na Ukrajině peníze na splacení dluhu a ve snaze o legalizaci pobytu v ČR. Tyto důvody ovšem nelze podřadit důvodům pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jednání soukromých osob, kvůli kterému odešel z Ukrajiny, bylo motivováno výhradně snahou donutit jej k vrácení půjčených peněz. Nemožnost vydělat si na splacení tohoto dluhu pak byla způsobena nedostatkem pracovních příležitostí, jenž postihuje i ostatní obyvatele Ukrajiny. V otázce snahy o legalizaci pobytu v ČR pak žalovaný odkázal stěžovatele do rámce zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě odůvodněnou tím, že s tímto rozhodnutím nesouhlasí, a to z důvodů uvedených při pohovoru s žalovaným. Zároveň žádal o přezkoumání jeho žádosti z humanitárních důvodů.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, když shledal, že stěžovatel neopustil Ukrajinu z azylově relevantních důvodů. Žalovaný měl podle krajského soudu dostatek podkladů pro posouzení důvodnosti stěžovatelovy žádosti o azyl a na základě těchto podkladů nepochybil, když jeho žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Námitkou ohledně humanitárních důvodů se krajský soud nezabýval, když výrok ve věci udělení azylu z humanitárních důvodů považoval v daném případě za nadbytečný. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel nejprve potvrzuje, že důvodem jeho žádosti o azyl byly potíže s věřiteli, kteří jej vydírali. Takové potíže samy o sobě nedostačují ke shledání pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, jak ostatně vyplývá z konstantní judikatury tohoto soudu. Tento přístup byl vyřčen Nejvyšším správním soudem například v rozsudku sp. zn. 4 Azs 7/2003 ze dne 27. 8. 2003. V tomto rozsudku bylo vyřčeno: „*Žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafii) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná.*“

Stěžovatel ovšem dále dodává, že kromě samotných potíží s věřiteli shledává své pronásledování i v tom, že mu policie neposkytla pomoc, ačkoliv o ni žádal. Tuto pasivitu přitom přičítá své příslušnosti k určité sociální skupině, kterou však nijak nedefinuje ani nepojmenovává, pouze uvádí, že kdyby patřil k jiné sociální skupině, policejní orgány by mu potřebnou pomoc poskytly. Takové chápání příslušnosti k sociální skupině jako příčiny pronásledování ovšem vychází z chybné konstrukce, neslučující se s logikou zákona o azylu. Jak bylo uvedeno v rozsudku tohoto soudu ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 40/2003: „*Sociální skupina ve smyslu zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik*

přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může ČR poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování, než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování, jenž nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám.“ Sociální skupina ve smyslu § 12 zákona o azylu není definována pouze tím, že k ní patří stěžovatel, stejně tak ji nelze definovat pouze jako skupinu lidí, kterým by policie v situaci podobné té, v níž byl stěžovatel, nepomohla. Ani z kasační stížnosti, ani z jiných stěžovatelových vyjádření nelze poznat, jakou sociální skupinu má stěžovatel na mysli, takže jeho takto formulovaná námitka nemůže uspět a postoj ukrajinské policie k jeho případu je nutno považovat za odůvodněný zčásti její obecnou pasivitou, zčásti snad i malou snahou stěžovatele obracet se na jiné či nadřízené orgány, ne však stěžovatelovým pronásledováním ze strany této veřejné moci.

Nelze tak než souhlasit s rozsudkem krajského soudu a zejména se žalovaným v tom, že stěžovatel neuváděl žádné skutečnosti, které by svědčily o přítomnosti důvodů pro poskytnutí azylu podle § 12 zákona o azylu. K takovým žádostem o azyl přitom Nejvyšší správní soud uvedl již ve svém rozsudku ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 27/2003: *„Neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona.“*

Jak vyplývá ze všech zde uvedených závěrů, patří stěžovatel do mocné skupiny cizinců toužících pobývat v ČR z víceméně soukromých pohnutek, tedy osob spadajících do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících spíše pod imaginární ochranu zákona o azylu. Vzniká tak jakási disparita mezi těmito dvěma zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince, z níž plyne nevhodná nerovnováha ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, přičemž tato nerovnováha neúměrně zatěžuje právě řízení azylové. Vzhledem k nemalému počtu lidí pocházejících z Ukrajiny a jsoucích v podobné životní a následně i právní situaci jako stěžovatel, nezbyvá než předpokládat, že právě nedávné vnitropolitické změny na Ukrajině způsobí vychýlení této nerovnováhy zpět k ekvilibriu, v němž se do režimů obou těchto zákonů budou dostávat ve větší míře ti, kteří do nich skutečně patří.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, nebyla shledána nedostatečná opora rozhodnutí ve spise, zmatečnost řízení před krajským soudem a konečně ani nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nesrozumitelnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka Mgr. Irena Zelenková; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby - převzetí a příprava věci a doplnění kasační stížnosti - a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu